Voorzitter,

Als CDA-fractie hebben wij bij deze begroting gekeken naar wat wij hebben geoogst met onze inzet in de afgelopen jaren, ons verkiezingsprogramma en het coalitieakkoord. En bij deze eerste begroting van deze bestuursperiode kunnen wij zeggen dat we daar tevreden over zijn.

Maar voorzitter, *een boer* weet dat een goede oogst niet in één seizoen wordt binnengehaald. Dat vraagt om visie, investeringen, onderhoud van wat je hebt en de bereidheid om vandaag keuzes te maken waarvan de opbrengst soms pas jaren later zichtbaar wordt. Zo kijken wij *ook* naar deze begroting.

Wij zien een gemeente die deze bestuursperiode begint vanuit een stevige financiële positie, met sterke reserves en voldoende ruimte om te investeren. Door de laatste septembercirculaire verwachten we zelfs een positief resultaat over de volledige bestuursperiode, die nog maar net begonnen is. Tegelijkertijd zien we grote investeringen op ons afkomen, een schuldquote die de komende jaren aanzienlijk oploopt en blijvende financiële risico's vanuit het Rijk.

Juist daarom vraagt deze begroting om degelijk en houdbaar financieel beleid. Want om in de metafoor van de boer te blijven: *als de rogge mooi staat, is dat nog geen brood op de plank*. Een boer rekent pas op de opbrengst als het gewas daadwerkelijk van het land komt.

Vanuit dat perspectief hebben wij ook zorgen. Bijvoorbeeld over het programma **Kiezen voor de Toekomst**. We investeren in preventie, wijk- en dorpsgericht werken, de fysieke leefomgeving en de gemeentelijke organisatie, en rekenen daarbij op toekomstige besparingen. Maar besparingen ontstaan niet vanzelf. Dit programma vraagt om scherpe sturing, duidelijke keuzes en zichtbare resultaten. Voor de CDA-fractie telt uiteindelijk niet *de belofte* van de oogst, maar het resultaat op het land.

Wij willen daarom goed worden meegenomen in de voortgang. Als raad moeten we dit kunnen monitoren en waar nodig kunnen bijsturen. In de commissie heeft het college aangegeven ons daar ook in mee te zullen nemen. Daar hebben wij vertrouwen in.

Tegelijkertijd willen wij benadrukken dat het ons in eerste instantie, in dit programma, niet gaat om de financiële besparingen alleen. Belangrijker voor ons zijn de maatschappelijke effecten die deze investeringen moeten opleveren. Door preventie bijvoorbeeld voorkomen we grotere problemen bij onze inwoners op langere termijn. En ja, uiteindelijk levert dat ook minder kosten op. Maar belangrijker is dat dit dus het welzijn van onze inwoners vergroot.

Voorzitter, we bouwen aan een gemeente die klaar is voor 42.000 inwoners. Daarvoor zijn investeringen nodig, en die worden met deze begroting mogelijk gemaakt. We zien dat terug in de woningbouwontwikkelingen, de onderwijsvoorzieningen, de sporthal in Nieuwveense Landen, het zwembad en de voorbereiding van het Multifunctioneel Centrum in Nijeveen.

Voor het CDA zijn dit geen losse projecten. Het zijn investeringen in gemeenschappen waar mensen wonen, leren, sporten en elkaar ontmoeten. Zoals een boer niet alleen investeert in de opbrengst van dit jaar, maar ook in de vitaliteit van zijn erf voor de volgende generaties, zo investeren wij in voorzieningen die onze dorpen en wijken langdurig sterk houden.

Daarbij gaat het niet alleen om investeringen zelf. Het gaat ook om het behouden en benutten van wat we al hebben. De kracht van Meppel zit immers niet in (enkel) gebouwen, maar vooral in onze samenleving zelf: het verenigingsleven, de kerkgemeenschappen, de vele vrijwilligers en de ondernemers die zich elke dag inzetten voor een leefbare en betrokken gemeente. Een sterke gemeenschap begint bij mensen die naar elkaar omzien en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. En bij een overheid die uitgaat van vertrouwen in haar inwoners.

Om die kracht ook in de toekomst te behouden, moeten we zorgen voor de juiste omstandigheden. Zoals een boer zorgt voor vruchtbare grond en goede bemesting, moeten wij investeren in de voorwaarden voor een sterke gemeenschap. Daarom zijn wij tevreden over de investeringen in veiligheid en de sociale basis. Dat is voor ons de voedingsbodem waarop een sterke samenleving echt kan groeien. Zonder die basis groeit er weinig, hoe mooi de plannen op papier ook zijn en hoeveel gebouwen we ook realiseren.

Wij zien ‘die bemesting’ terug in de verdere uitvoering van de Visie Sociale Basis, de versterking van preventie, de inzet op schoolmaatschappelijk

werk, mantelzorgondersteuning, armoedebeleid, schuldhulpverlening, wijk- en dorpsgericht werken en dus de investeringen in veiligheid. Goede voedingsstoffen voor een sterke samenleving

Voorzitter, Voor onze fractie blijft het belangrijk dat iedereen mee kan doen. We staan voor een gemeente die kwetsbare mensen ondersteunt. Soms zit dat in praktische zaken. Begrijpelijke taal bijvoorbeeld. Maar ook in een inclusief toilet, zodat alle inwoners en bezoekers zich welkom kunnen voelen in onze binnenstad. Daarom dienen wij samen met STEM het amendement **"Een toegankelijk toilet voor iedereen"** van harte mede in.

Voorzitter, in de commissie hebben ook wij aandacht gevraagd voor de actualisatie van de beheerplannen. Goed rentmeesterschap betekent voor het CDA dat je zuinig bent op wat je al hebt. Een goede boer laat zijn schuur, erf en machines immers ook niet eerst vervallen voordat hij ernaar omkijkt. Dat vraagt onderhoud.

Dat vraagt ook om inzicht in de staat van je bezit. Pas dan weten we welk onderhoud in de toekomst nodig is. Het CDA zet zich hier al jaren voor in. Daarom zijn wij tevreden dat dit college hier voortvarend werk van maakt en dat dit nu een concrete vertaling krijgt in deze begroting. Wij zien uit naar de Strategische Investeringsagenda.

Voorzitter, Op een boerderij weet je ook dat je afhankelijk bent van omstandigheden die je niet volledig kunt beïnvloeden. Je kunt het land goed bewerken, bemesten, investeren en vooruitdenken, maar een donkere wolk aan de horizon kan desondanks verschijnen en om actie vragen.

Voor ons is netcongestie zo'n donkere wolk. Dit kan gevolgen hebben voor onze plannen en ambities, voor de woningbouw, de grondopbrengsten en uiteindelijk ook voor de gemeentelijke financiën. Wij vragen het college daarom de risico's en mogelijke beheersmaatregelen zo goed mogelijk in beeld te brengen en de raad actief te blijven informeren over dit onderwerp. Graag horen wij of het college dat kan toezeggen.

Tot slot voorzitter, Tijdens het inspreekmoment over onze motie vreemd jongsleden, over de steun aan de agrarische sector, bleef één punt bij onze fractie nadrukkelijk hangen. *Boeren hebben vaak het gevoel dat zij vooral als onderdeel van het probleem worden gezien, terwijl zij juist onderdeel van de oplossing kunnen en willen zijn*.

Voor het CDA is monomestvergisting een goed voorbeeld van zo'n oplossing. Een kans voor een win-win-win situatie. Hiermee kan mest worden omgezet in groen gas, worden emissies verminderd en ontstaat tegelijkertijd een extra duurzaam verdienmodel voor agrarische ondernemers. Duurzaamheid, energietransitie en ondernemerschap komen daarin samen.

Ook (of misschien wel JUIST) in onze regio liggen hiervoor kansen. Maar ondernemers lopen nog regelmatig aan tegen ingewikkelde procedures, regelgeving en infrastructurele vraagstukken. Daarom dienen wij vandaag, mede namens VVD en STEM, de motie **"Groen gas d'r op!"** in. Daarmee vragen wij het college samen met ondernemers en andere partners te onderzoeken welke kansen er binnen Meppel liggen en welke rol de gemeente kan spelen om kansrijke initiatieven hierin verder te helpen. Aan te jagen dus. En daarvoor willen we 50.000 euro beschikbaar stellen en de uitkomsten hiervan bij de PPN in 2027 aan ons terug te koppelen.

Want voorzitter, als we werkelijk *kiezen voor de toekomst*, moeten we ook ruimte bieden aan oplossingen die duurzaamheid, ondernemerschap en rentmeesterschap met elkaar verbinden.

Wij hebben als CDA vandaag gekozen voor de boerderij als metafoor. Want uiteindelijk draait deze begroting om hetzelfde als goed boeren: zorgvuldig omgaan met wat je hebt, investeren in de toekomst en kansen benutten die bijdragen aan een duurzaam rendement voor volgende generaties.

Dank u wel